

55. výročie zavedenia Novus ordo missae

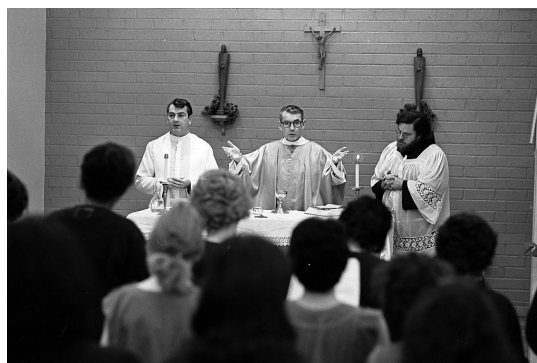
Jozef Duháček

29. apríla 2024 ✚ Cirkev História ✚ Komentár

3. apríla sme si pripomenuli smutné výročie promulgácie nového omšového obradu. Otec Richard Cipolla pri tej príležitosti načrtol hypotetickú situáciu, povedzme, nové vydanie nejakého slávneho románu. Knihy dnes síce nie sú už tak populárne ako filmy, ale dajme tomu, že táto je. Ako Američan si vybral Dickensovho Davida Copperfielda. Predpokladajme, že sa toto vydanie chystá s obrovskou pompou a uprostred svetla reflektorov stoja vydavatelia, editori, odborníci, ktorí pracovali na novej verzii a dávajú rozhovory, robia tlačové konferencie, pripravujú reklamné spoty. Hovoriace hlavy v správach a rozhlase rozprávajú o tom, ako sa nový prístup k vydaniu prejavil v prepracovaní diela, jeho lepšom sprístupnení čitateľskej verejnosti.

Rozprávali by o tom, ako bol román revidovaný tak, aby hovoril jazykom dnešných ľudí, ktorý sa veľmi líši od jazyka polovice devätnásteho storočia. Poukazovali by na to, že revíziu vykonali literárni vedci a historici, ktorí jednak boli mimoriadne vzdelaní a skúsení vo svojom odbore a tiež plne chápali a uvedomovali si úlohu, na ktorú ich vybrali. Dozvedeli by sme sa, že odborníci síce museli trochu zasiahnuť do pôvodného textu, zmenili štruktúru, postupnosť udalostí, niektoré kapitoly vyškrtili, iné prepracovali a ďalšie, ktoré sami napísali, prípadne prevzali z iných kníh, do textu vložili, čím podporili zrozumiteľnosť a prístupnosť príbehu pre moderného človeka. A hoci v novom vydaní zostalo len 38 % pôvodného textu, netreba sa báť, žeby toto nové vydanie nebolo úplne verné vydaniu z roku 1850, prípadne, žeby bolo v akomkoľvek ohľade horšie.

Aká by bola reakcia po vydaní novej verzie Davida Copperfielda? Stručná a rozhodná: Toto NIE JE David Copperfield!

Novus ordo missae

zdroj: wikimedia commons

3. apríla sme si pripomenuli 55. výročie podobnej situácie, ktorá sa však stala. Zodpovednosť za to nesie Pavol VI. a urobil to v apoštolskej konštitúcii *Missale Romanum*. Celý názov je *Missale Romanum ex decreto Concilii Oecumenici Vaticani II instauratum promulgatur*. Otec Cipolla sa pozastavil pri slove *instauratum*. Staroveký rímsky termín *instauratio* odkazoval na prepracovanie obradu alebo rituálu,

ktorý sa nejakým spôsobom pokazil, bez ohľadu na to, ako nepatrne a málo. Preto by použitie slova *instauratum* v podtitule apoštolskej konštitúcie mohlo naznačovať, že používaný Rímsky misál (vtedy to bola edícia Jána XXIII. z roku 1962) už nebol ako základ katolíckej bohoslužby funkčný; už nerobil to, čo robiť mal, bol nejaký skazený, alebo poškodený. Potvrdzujú to aj pápežove vlastné slová o potrebe aktualizovať omšu, aby bola prístupnejšia pre ľudí 60. rokov 20. storočia.

To je úplne v protiklade s tým, čo napísal svätý Pius V. vo svojej apoštolskej konštitúcii z roku 1570, ktorou bola promulgovaná edícia Rímskeho misála vyhlásená v tom roku. Jednou z hlavných hnacích síl alebo ideou za misálom z roku 1570 bola naliehavo vnímaná potreba liturgickej jednoty Cirkvi v kríze, ktorú vyvolala protestantská reformácia.

Prvá časť komentára Pavla VI. k *Novus ordo missae* začína odsekom, v ktorom spomína misál vyhlásený sv. Píom V. Spomína dejiny Piovoho misála, „ktorého všeobecné usporiadanie v podstate siaha hlboko do minulosti, k svätému Gregorovi Veľkému“. O povahe vývoja Rímskeho misála až po misál z roku 1570 pápež Pavol VI. detailne nehovorí. Podstata tohto vývoja bola, že išlo o plynulý, pomalý organický rast v lone Matky Cirkvi, vedený z tajomnej prítomnosti Ducha Svätého. Počas tohto vývoja nie sú registrované pokusy spraviť z omše výtvor ľudského rozumu, ktorý by musel reflektovať intelektuálnu zrelosť a spôsobilosť človeka tej ktorej doby. Organický rozvoj dusí nielen racionalizmus, ale aj romantický pohľad do minulosti, obzeranie sa do imaginárnej doby, keď bolo všetko jednoduchšie, a teda lepšie.

Porovnanie obsahu Misála Pavla VI. a Rímskeho misála z roku 1962, poslednej edície, ktorá udržiavala kontinuitu s misálom Pia V. z roku 1570, aj keď už nesie jazvy po arogancii, ešte kultivovaných opovrhovateľov Rímskym misálom – je zarážajúce. V posledných tridsiatich rokoch sa do porovnávania skutočného obsahu Rímskeho misála z roku 1962 a Misála Pavla VI. z roku 1969 investovalo veľa námahy, odbornosti a vedomostí. Sme veľmi zaviazaní odborníkom ako sú Lauren Pristas, Gregory DiPippo, William Hazell, Nicola Bux, László Dobszay, Klaus Gamber, Alcuin Reid, Uwe Lang, Jonathan Robinson a Peter Kwasniewski, ktorí svoju prácu zakladajú nie na domnienkach alebo osobnom predpojatí a predsudkoch, ale skôr na objektívnej analýze skutočných omšových textov, vrátane kolekt, orácií a iných modlitieb, lekciónára, rubriík a ceremoniálu.

Človek nemusí byť veľký matematik, aby si spočítal, že len 38 % z toho, čo je obsiahnuté v Rímskom misáli z roku 1962, sa v nejakej forme zachovalo v misáli vyhlásenom Pavlom VI. Tvrdenie, že práve toto bol zámer alebo očakávaná revízia liturgie, ktorú požadovali otcovia II. vatikánskeho koncilu, nemá v koncilovom dekréte *Sacrosanctum Concilium* žiadnu oporu. Nazvať misál vyhlásený v roku 1969 za nadväzujúci na predchádzajúce knihy s názvom Rímsky misál je urážkou reality zahalenou rúškom cynického nominalizmu. A množstvo katolíkov v skutočnosti reagovalo tak, ako čitatelia vo vymyslenom príbehu otca Cipollu – toto NIE JE katolícka omša.

Misál promulgovaný Pavlom VI. je produktom členov komisie – Konzília – menovaných pápežom, aby vykonali revíziu misála, o ktorú žiadali konciloví otcovia. O členoch a práci tohto konzília, ktoré viedol Annibale Bugnini, architekt radikálnej rekonštrukcie obradov Svätého týždňa vyhlásených v roku 1955, sa toho popísalo veľa. Bolo by hrubým nedocenením skutočnosti povedať, že výsledkom práce tohto konzília bol iba produkt tendenčnej odbornosti, zaťaženej dobovými predsudkami, neschopnosti, romantického historicizmu, rozprávkovej predstavy o ranej Cirkvi a flagrantnej ignorácie organickej integrity rímskej omše

v rámci katolíckej tradície. Bolo to oveľa horšie.

Forma rímskej omše, ktorá vznikla vďaka práci konzília je obrázkom Západu šesťdesiatych rokov dvadsiateho storočia. Jej relevantnosť pre postmoderný svet je čoraz menšia. Masívny prepád nedeľnej účasti na bohoslužbách je do veľkej miery spôsobený práve tým, že liturgická reforma je umelým kultúrnym artefaktom zo 60. rokov. Navyše artefaktom, ktorý vytvorila úzka skupina špecificky formovaných revolučne naladených teológov, liturgistov a kňazov a podpísalo sa to na jej vizuálnom prejave, na architektúre kostolov, liturgickom umení a hudbe. Práve pre túto špecifickosť nemala nová omša potenciál osloviť a pritiahnuť ani širšie masy žijúce na konci 60. rokov.

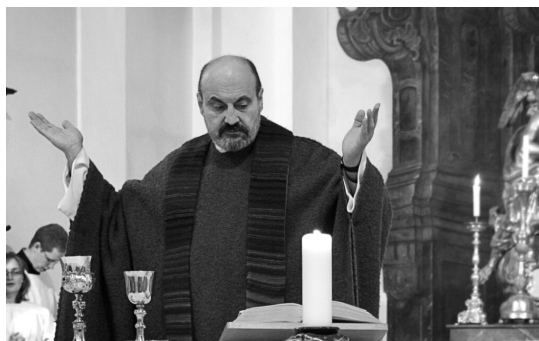
Ako bolo spomenuté vyššie, Rímsky misál Pia V. bol výsledkom organického, viac ako tisícročného vývoja, počas ktorého sa v previerke rôznych vekov a lokalít ukázalo, čo obstojí, čo je nadčasové a čo má moc živiť vieru a svätosť vždy a všade. Produkt narýchlo zostavený v konkrétnom čase a na konkrétnom mieste takúto schopnosť mať nemôže a katastrofa pokoncilového vývoja toto tvrdenie potvrdzuje. História katolíckej Cirkvi za posledných päťdesiat rokov hovorí sama za seba.

Laici, ktorí zostávajú v Cirkvi a pokračujú v praktizovaní Viery sú skutočným dôkazom božskej podstaty Cirkvi, ktorú brány Pekla nepremôžu. Títo verní muži a ženy si nezamieňajú Ducha Svätého s „Duchom“ II. vatikánskeho koncilu. Ak však liturgia svätej omše, ktorá je vrcholom, ku ktorému je nasmerovaná celá činnosť Cirkvi, stojí na radikálnom rozchode s pätnástimi storočiami Tradície a osvojení si ideových a kultúrnych foriem jedného z najdekadentnejších období dejín Západu, potom nedokáže poskytnúť v dostatočnej miere to, čo katolíci pre rozvoj svojho spirituálneho života potrebujú a stratí pre nich zmysel. Hľadajú nebeský chlieb a víno a dostávajú rozmixovanú diétu kašu.

Korešpondencia medzi kardinálom Heenanom a Evelynom Waughom ohľadom Novej omše je známa. Menej známa je reakcia kardinála na experimentálnu svätú omšu, *Missa Normativa*, ktorá bola prvýkrát predstavená v roku 1967 vybranému počtu biskupov:

Doma na svätú omšu pravidelne chodia nielen ženy a deti, ale aj otcovia rodín a mladí muži. Ak by sme im ponúkli obrad, aký sme videli včera, čoskoro by nám zostalo zhromaždenie žien a detí.

To, o čom kardinál hovoril, leží v samom srdci formy *Novus ordo missae* a prejavilo sa v hlbokých problémoch, ktoré postihli Cirkev od jej zavedenia v roku 1970. Niektorí by sa snáď mohli pokúsiť nazvať to feminizáciou liturgie. Tento výraz by však bol neadekvátny a v konečnom dôsledku zavádzajúci. Lebo v liturgii existuje mariánsky aspekt, ktorý je ženský. Liturgia prináša Slovo – Logos, ale liturgia prináša aj Telo tohto Slova, ktoré má byť uctievané a podávané ako pokrm. Lepšie slovo na to, čo sa stalo, je zženštenie.

Novus ordo missae

zdroj: wikimedia commons

Julius Caesar v *Zápiskoch z galskej vojny* vysvetľuje, že kmeň Belgov bol zdatný v boji, lebo mal málo kontaktu s kultúrnymi centrami a tie, ako Caesar veril, prispievali *ad effeminandos animos* – k zženšeniu ducha. Ale keď hovoríme o zženšení liturgie, nehovoríme o ženskosti ako takej, ktorá si zasluhuje úctu. Hovoríme skôr o oslabení mužnosti. Tento pojem, **devirilizácia** (slovo *vir* latinsky znamená muž, *virilis* znamená mužný, silný, chlapský, pevný aj v angličtine slovo *virile* – znamená mužne, energicky) použil Heenan, keď opisoval svoje dojmy z prvej novej omše. To, čo kardinál Heenan v roku 1967 prezieravo a správne videl, bolo faktické odstránenie mužskej podstaty liturgie, nahradenie mužskej objektivity, nevyhnutnej pre verejnú bohoslužbu Cirkvi, mäkkosťou, sentimentálnosťou a personalizáciou sústredenými na materskú osobu kňaza.

V rámci liturgie je kňaz ako otec, ktorý vyslovuje, ohlasuje a uskutočňuje Slovo, aby sa Slovo mohlo stať pokrmom pre tých, ktorí sa zúčastňujú na vrcholnej aktivite Cirkvi, ktorou je liturgia. Je to kňaz, kto obetuje Krista Otcovi a práve tento úkon obsahuje definíciu toho, čo to znamená byť kňazom. Kňaz stojí pri oltári **in persona Christi, in persona Verbi facti hominem, in persona Christi viri**. V istom zmysle **homo factus est ut fiat vir, ut sit vir qui destruat mortem, ut sit vir qui calcet portas inferi**: Boh sa stal človekom, aby mohol byť mužom, ktorý zničí smrť a rozdrví vlastnou nohou brány Pekla. Devirilizáciu liturgie a devirilizáciu kňaza nemožno oddeliť.

Opis rímskej liturgie pomocou prídavných mien ako „strohá“, „výstižná“, „vznešená“ a „jednoduchá“ bol bežný medzi mnohými, ktorí sa angažovali v liturgickom hnutí dvadsiateho storočia. Mnohí z týchto autorov však túto strohosť rímskeho obradu romantizovali, alebo ju využili na presadzovanie vlastného plánu – odstránenia mnohých častí omše, ktoré sú výsledkom organického rastu a rozvoja.

Preto je lepšie hovoriť o mužnosti, maskulinite či virilite tradičného rímskeho obradu. To si vyžaduje definíciu maskulinity v tomto kontexte.

Po prvé, mužnosť je v protiklade k sentimentalite – nie k sentimentu, ale k sentimentálnosti. V tradičnom obrade chýba akákoľvek stopa sentimentality. Vidno to v jeho kolektách a oráciách, ktoré sú stručné a vecné, hoci si podržali krásu jazyka, a v jeho rubrikách, ktoré bránia osobnosti kňaza vkladať svoje vlastné emócie a prídavky do samotného obradu. Kardinál Newman hovoril, že sentimentalita je jedom náboženstva, čo znamená, že ničí pravé náboženstvo. Rubriky tradičného obradu sú malou fialovou pilulkou, ktorá bráni návratu sentimentality do liturgie.

Po druhé, v tradičnej rímskej omši je ticho považované za prostriedok komunikácie s Bohom. Aktívna účasť sa chápe ako kontemplácia, ako modlitba. Slová obradu nikdy nie sú jeho zmyslom. Sú fixné. Vždy ukazujú mimo seba. Hovorí sa, že skutoční priatelia sú tí, ktorí dokážu byť spolu ticho a vedia, že v tomto tichu sa srdce prihovára k srdcu.

Po tretie, je tu fakt maskulinity latinského jazyka. Tento jazyk, na rozdiel od ženskosti románskych jazykov, ktoré sú síce plodom latinčiny, je mužný vo svojej stručnosti, vecnosti, formálnosti, vážnosti a nedostatku poddajnosti. Dokonca aj v rukách básnika, akým bol Ovídius sa ukázala byť maskulinita latinčiny neprekonateľná.

Po štvrté, tradičný rímsky obrad si vyžaduje, nielen vo svojich rubrikách, ale vo svojej samotnej podstate, podriadenie sa svojej forme. Vyžaduje si potlačenie vlastnej sebarealizácie. Je to niečo, do čoho sa človek rozhodne vstúpiť. A táto voľba vždy zahŕňa hrdinské odvrhnutie seba samého pre vyšší cieľ, *telos*.

Po piate, liturgia je niečo dané, nie je to výtvor. Je tu na to, aby sa do nej vstúpilo. Tento aspekt sa zreteľnejšie prejavuje vo východných obradoch, kde racionalizmus a sentimentalita nikdy nenahľadali tento zmysel bohoslužby – preto je na Východe známa ako „božská liturgia“. Táto danosť neznamená fosíliu, ani nepopiera organický vývoj. Nie, skôr táto danosť je ako veľký dom, ktorý bol postavený s inšpiráciou Ducha v priebehu vekov a do ktorého sa dá vstúpiť.

Po šieste, liturgia je mužná v chápaní a používaní nejednoznačných gest, ako je bozk. Bozk určite má svoje miesto v ríši erotiky. A predsa bozk, ako znak úcty a lásky k predmetom používaným v liturgii a k tým, ktorí sa na liturgii zúčastňujú, ako napríklad bozk pokoja, očisťuje tento erotický symbol a pozdvihuje ho na najvyššiu a najobjektívnejšiu úroveň adorácie prítomnosti Boha v liturgii.

Napokon, liturgia je mužná v tom, že akceptuje podstatnú osamelosť kňaza v spoločenstve, ktoré je jeho milovaným stádom, ktoré on miluje a za ktoré by zomrel, keby bolo treba. Kňaz – muž – vír stojí sám pri oltári, aby priniesol obeť za svoj ľud. Stojí v línii Melchisedecha, Mojžiša, svätého Pavla, svätého Augustína a všetkých svätých, ktorí sa nebáli byť sami s Bohom pre dobro svojej komunity a najmä tých, ktorí sa nebáli zakúsiť osamelosť mučeníctva. Je očividné, že devirilizácia liturgie si vyžaduje a zároveň vedie k devirilizácii kňaza.

K uskutočneniu devirilizácie – odmužštenia a následného zženštenia kňaza – neexistuje nič účinnejšie, ako moderný zvyk slúžiť omšu tvárou k ľudu, hovorí otec Cipolla. Odhliadnuc od totálnej netradičnosti, odhliadnuc od jeho založenia na chybných a sentimentálnych apelochoch na starovek (falošný archeologizmus, pred ktorým Pius XII. v *Mediator Dei* varoval), odhliadnuc od násilného vnucovania strašného nepochopenia podstaty omše, ktoré spôsobilo, že sekundárny aspekt „jedla“ takmer úplne vytlačil primárny aspekt obety: tento zvyk slúžiť omšu tvárou k ľudu, novinka bez podpory Tradície, je jednou z hlavných príčin devirilizácie kňazstva.

Mnohé z detských kočíkov sú postavené tak, že dieťa sedí tvárou k matke, ktorá kočík tlačí. Veľa matiek chce udržiavať neustály očný kontakt s dieťaťom a mať možnosť sa na dieťa usmievať, hovoriť na neho, aby zaistili, že medzi nimi bude vždy puto. Klasický vzťah matka-dieťa je tu eskalovaný potrebou matky neustále zapájať svoje dieťa do očného kontaktu, aby náhodou kontakt s niekým iným nepoškodil ich vzťah.

A hoci táto analógia nie je ani presná ani úplná, radikálna inovácia, ktorú nenariadil koncil ani žiadna liturgická kniha, slávenie omše s kňazom tvárou k ľudu, zmenila kňaza z otca, ktorý vedie svoj ľud, aby obetoval Nebeskému Otcovi, v matku, ktorej očný kontakt a neraz infantilné liturgické táranie s ľuďmi, niekedy zámerne hlúpe a detinské správanie, akoby ľudia boli deti, redukuje jeho funkciu na úlohu matky. A zo zhromaždenia to robí nemluvňatá, ktoré nútené pozeráť sa na matku-kňaza už nevidia skrze neho neho Boha, ktorý je uctievaný Kristovou obetou.

Omša tvárou k ľudu je ako stredoškolská besiedka, kde má každý svoju úlohu pod vedením kňaza ako Matky riaditeľky, ktorá sa stará o to, aby všetko išlo hladko. Niektorí liturgisti to nadšene opisujú ako „horizontálny“ rozmer liturgie. Je jasné, že celý tento prístup zásadne odmieta „danosť“ liturgie a jej zmysel – uctievanie Boha chválou a obetou.

Rubriky *Novus ordo missae* podporujú toto radikálne netradičné chápanie liturgie neustálym oslabovaním svojich rubrikálnych pokynov a umožňovaním odchýlok a variácií si osvojili pochybnú predstavu, že kňaz je schopný sám čerpať z Tradície alebo zo svojho vlastného zmyslu pre liturgiu, aby doplnil alebo nahradil to, čo sa má povedať a urobiť v rubrikách: toto chápanie „stredoškolskej besiedky“ znemožňuje katolícku bohoslužbu, tak ako ju chápe Tradícia. Tradícia totiž chápala základný význam liturgie vo verejnom uctievaní Boha, ktoré je povinnosťou, oficiom, úradom, ktorá je iste založená na láske, no predsa je to povinnosť. Tento tradičný zmysel pre uctievanie ako oficium, je zakotvený a viditeľný, počuteľný a zažitý v tradičnom rímskom obrade.

Pápež Pavol VI.

zdroj: flickr.com

Kňaz je ako Abrahám, otec Izáka a otec Židov a náš otec vo viere. Najväčším skutkom viery a bohoslužby Abraháma ako otca je, keď vedie svojho syna Izáka na vrch, aby ho obetoval. Kráčajú, obaja obrátení k vrcholu hory. Okrem krátkeho dialógu medzi otcom a synom je ticho:

Tu povedal Izák svojmu otcovi Abrahámovi „Otče!“ On mu odvetil: „Hľa, tu som, syn môj!“ A on mu povedal: „Drevo a oheň na zápalnú obetu je tu, kde však je baránok na zápalnú obetu?“ Abrahám mu odvetil: „Boh si už obstará baránka na zápalnú obetu, syn môj.“ A išli obaja spolu ďalej. (Gn 22,7–8, RSV)

Práve tu medzi Abrahámom a Izákom vidíme skutočne horizontálnu zložku uctievania, stručnú a vecnú. Vertikálny a primárny dialóg je medzi Abrahámom a Bohom, dialóg, ktorý sa odohráva v tichu úžasnej poslušnosti a viery.

To je ale diametrálne odlišné od kňaza, ktorý verí, že jeho úlohou nie je viesť ľudí k obetnému oltáru, ale viesť s nimi dialóg a doviesť ich k tomu, aby „pochopili, čo sa deje“. Potom sa eucharistická modlitba s celkom krátkym dialógom medzi kňazom a ľudom stáva rozšírením jeho žartovného rozhovoru s ľudom. Už spolu nevystupujú na horu, nie sú spoločne obrátení k Pánovi; je tu hrozná a sklúčujúca stagnácia blahosklonnej a panovačnej matky, ktorá sa snaží udržať očný kontakt so svojím dieťaťom a ničí tak jeho slobodu kráčať na Boží vrch.

Praktický výsledok devirilizácie liturgie a kňaza je mimoriadne hmatateľný v hudbe, ktorú *Novus ordo missae* prinieslo, ktorá je v lepšom prípade iba funkčná, v horšom je to sentimentálna príšernosť. Tento funkcionalizmus je znakom detí revolúcie 60. rokov, ktoré ešte stále kontrolujú veľkú časť liturgického života Cirkvi v rímskych dikastériách, v seminároch, v diecézach, a teda aj vo farnostiach.

Funkcionalizmus nedokáže vyprodukovať veľké umenie, v hudbe, ani v maľbe, ani v sochárstve alebo architektúre. A funkcionalizmus ničí bohoslužbu, pretože tá nemá dostatok jemu zrozumiteľnej racionality. Vo funkcionalistickom pohľade sa čítania v *Novus ordo missae* stávajú didaktickými momentmi, prestávajú byť bohoslužobnými úkonmi. Kňaz vystupuje ako učiteľka a neustále vysvetľuje, čo žiaci počujú a vidia. Zabudli sme, že čítania na omši (Liturgia slova) sú nositeľmi Slova – Logosa; nie sú to lekcie, ktoré si treba vypočuť a poučiť sa z nich. Toto je liturgia, nie hodina katechizmu.

Liturgia nie je didaktická – formuje inak. Vyžaduje pozornosť tomu, čo je mimo slov, ktoré sa spievajú alebo hovoria. Písmo v omši je ozvenou Slova, liturgickým „pripomenutím Bohu“, čo nám povedal a urobil v osobe Ježiša Krista. Tradičný cirkevný spev musí byť z funkcionalistického hľadiska absolútne mimo. Iný dôkaz devirilizácie kňaza je jeho odev mimo omše. Oblečenie kňaza, keď nevykonáva liturgickú funkciu, sa stalo v istom zmysle metrosexuálne. Opustenie sutany ako bežného odevu je súčasťou devirilizácie kňaza. Nahradenie sutany oblekom, ktorý sa nosí s kolárikom, ktorý sa dá stiahnuť a strčiť do vrečka, svedčí o zbavení kňaza jeho výnimočnosti. Už to nie je ten, kto stojí na prahu zeme a Neba.

V 50. a 60. rokoch došlo k radikálnejšiemu prístupu ku kňazskému odevu zo strany tých, ktorí sa vnímali a považovali predstaviteľov reformy. Nosili sako a kravatu alebo čierne roláky, ktoré ešte viac splývali so svetským odevom ľudí okolo nich. Mnohí európski kňazi sa stále takto obliekajú. Faktom však je, že sutana ako tradičný odev kňaza, aspoň medzi jeho ľudom, im pripomína, že nie je len „klerikom“, ale kňazom, nielen „náboženským vodcom“, ale tým, kto prináša obeť. Sutana je potvrdením mužnosti kňaza. Samozrejme je to v protiklade s predstavou o mužnosti vo forme chrapúnskeho futbalistu alebo neoholeného modela v obtiahnutých džínsoch, z ktorých vyžaruje sexualita. Nosenie sutany je ako nosenie pláštá proroka. Je to vonkajší znak toho, že kňaz prijíma tú samotu a odlúčenosť, ktorá je integrálnou súčasťou toho, čo pre muža znamená byť kňazom. Sutana je symbolom toho odlúčenia, ktoré označuje vzťah medzi kňazom a jeho ľudom.

Najväčším dôsledkom devirilizácie liturgie je zdanlivá a aj skutočná diskontinuita medzi *Novus ordo missae* a tradičným rímskym obradom. Táto otázka diskontinuity bola v posledných rokoch predmetom mnohých štúdií a rozhovorov. Dnes je veľmi známy prejav Benedikta XVI. v Rímskej kúrii 22. decembra 2005. Hoci sa osobitne zaoberal otázkou hermeneutiky výkladu II. vatikánskeho koncilu, má význam pre špecifický problém diskontinuity liturgie.

Význam samotného slova „diskontinuita“ často nie je jasný. V matematike existujú funkcie, ktoré sa v určitom bode nazývajú nespojité. Znamená to, že v niektorom bode funkcia nemá žiadnu hodnotu. V tomto bode je vo funkcii „diera, medzera“. Táto analógia nám pomáha pochopiť skutočnosť, že pre drvivú väčšinu katolíkov, ktorí žijú na jednej strane diery, pre ktorých je *Novus ordo missae* jediná omša, je oblasť na druhej strane „medzery“ úplne cudzia.

Faktom je, že pre katolíkov, ktorí vyrastali s omšou *Novus ordo*, je tradičný rímsky obrad niečím cudzím a exotickým. Títo katolíci nevidia predpokladanú a bránenú kontinuitu. Vidia iba priepasť a nedokážu pochopiť tú časť pred priepasťou. Funkcie sú reprezentované vzorcami obsahujúcimi premenné. Funkcia, ktorá je nespojitá, môže mať rovnaký „vzorec“, ktorý predstavuje jej „formu“ na oboch stranách medzery vo funkcii. Môže však nastať situácia, že po tejto diskontinuite sa vzorec upraví a teraz je to v podstate nový vzorec a forma.

Ak máme veriť tomu, čo náš katolícky ľud zažíva pri slávení omše v dvoch formách rímskeho obradu, potom je to presne tento prípad. Nielenže je tu medzera medzi dvoma formami obradu; ten nový má úplne nový vzorec, nový tvar. Vzhľad, tvar a nová forma vyzerajú a sú veľmi odlišné od formy predtým. Toto je najvážnejší problém pre integritu katolíckej viery, ako ju vidíme, chápeme a aktualizujeme pri slávení svätej omše. Na jednej strane máme tradičnú rímsku omšu, ktorá, keď použijeme slová Reguly svätého Benedikta, je *potente e strana*, mocná a tajomná. A na druhej strane: niečo iné – devirilizované a deromanizované – niečo iné.

Toto videl kardinál Heenan v ten deň v roku 1967, keď sa prvýkrát slávila experimentálna forma omše *Novus ordo*. Videl tam výsledky funkcionalistickej mentality, ktorá nerozumie obradnostiam a zamieňa si jednoduchosť s infantilizmom. Videl tam „novosť“ omše *Novus ordo*, novosť, ktorá nevyrástla organicky z Tradície, ale skôr zo špecifického prúdu liturgickej teológie, ktorá bola založená a infikovaná postosvietenským racionalizmom. Videl devirilizáciu liturgie a vedel, čo bude jedným z účinkov *Novus ordo missae* na Cirkev: výrazný pokles účasti na omšiach. Žil dosť dlho na to, aby videl začiatok straty zmyslu pre posvätno. Čoho sa nedožil, je devirilizácia kňazstva a jej katastrofálne následky – nedostatok povolaní, zanedbávanie cnosti čistoty a celibátu.

Tento text nemal za cieľ dotýkať sa otázky platnosti Misála Pavla VI. Boh neopúšťa svoju Cirkev pre hlúposť a pýchu tých, ktorých povolal, aby jeho Cirkev viedli. Ak by existencia a realita Cirkvi závisela iba od kvality a hodnosti jej hodnostárov, boli by ju brány Pekla už dávno premohli. Musíme pamätať na slová svätého Pavla: „On je hlavou tela, Cirkvi. On je počiatok, prvorodený z mŕtvych, aby mal vo všetkom prvenstvo.“ A že On je náš Pán a Spasiteľ Ježiš Kristus.

Zdroj: Text čerpá z viacerých kázní otca Cipollu, ktoré boli ešte doplnené a upravené

URL adresa článku: <http://christianitas.sk/55-vyrocie-zavedenia-novus-ordo-missae/>